Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

8. svibnja 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima – Direktiva 93/13/EEZ – Članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. – Ugovor o hipotekarnom kreditu vezan uz stranu valutu – Potrošačev zahtjev za proglašenje ništavosti ugovora – Zahtjev za određivanje privremenih mjera koje se sastoje od odgode izvršenja ugovora – Direktiva 2014/59/EU – Oporavak i sanacija kreditnih institucija – Banka u sanaciji – Članak 1. stavak 2. – Ovlast država članica da donesu stroža pravila od onih iz te direktive ili da ih dopunjuju – Nacionalno pravilo kojim se nalaže odbijanje zahtjeva za mjere osiguranja usmjerene protiv institucije u sanaciji u tijeku”

U predmetu C-324/23 [Myszak][i],

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska), odlukom od 26. listopada 2022., koju je Sud zaprimio 25. svibnja 2023., u postupku

OF,

EI,

RI

protiv

M. K., u svojstvu stečajnog upravitelja društva Getin Noble Bank S. A., u stečaju,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik vijeća, S. Rodin, O. Spineanu-Matei (izvjestiteljica), S. Gervasoni i N. Fenger, suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: M. Siekierzyńska, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 17. listopada 2024.,

* Jezik postupka: poljski

[i] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za OF, EI i RI, W. Bochenek, P. Stalski i T. Zaremba, *radcowie prawni*,

– za M. K., P. Cieślak i M. Pyziak-Waląg, *adwokaci*,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, M. Kozak, R. Stańczyk i B. Trocha, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, U. Małecka, P. Ondrůšek i D. Triantafyllou, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 12. prosinca 2024.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 1. i članka 7. stavka 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.), u vezi s načelom djelotvornosti i proporcionalnosti zajedno s člankom 34. stavkom 1. točkama (b) i (g) i člankom 70. stavcima 1. i 4. Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2014., L 173, str. 190.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osoba OF, EI i RI, s jedne strane, i osobe M. K., u svojstvu stečajnog upravitelja društva Getin Noble Bank S. A., trenutačno u stečaju, s druge strane, u vezi sa zahtjevom za mjere osiguranja koji su osobe OF, EI i RI podnijele u okviru postupka za utvrđenje ništetnosti ugovora o hipotekarnom kreditu vezanom uz stranu valutu kao i za povrat iznosa plaćenih na temelju tog ugovora koji su sklopili s društvom Getin Noble Bank.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 93/13

3 Članak 6. stavak 1. Direktive 93/13 predviđa:

„Države članice utvrđuju da nepoštene odredbe upotrijebljene u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem nisu obvezujuće za potrošača, kako je predviđeno nacionalnim pravom, te da ugovor i dalje obvezuje stranke na temelju tih odredaba ako može i dalje važiti bez tih nepoštenih odredaba”.

4 U skladu s člankom 7. stavkom 1. te direktive:

„U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima”.

Direktiva 2014/59

5 U skladu s uvodnim izjavama 5., 49. do 51. i 131. Direktive 2014/59:

„5. Stoga je potreban sustav koji će tijelima pružiti vjerodostojan skup instrumenata za dovoljno ranu i brzu intervenciju u nezdravoj ili propadajućoj instituciji kako bi se osigurao nastavak ključnih financijskih i ekonomskih funkcija institucije, uz istodobno ograničavanje utjecaja propasti institucije na gospodarski i financijski sustav na najmanju moguću mjeru. Sustav bi trebao osigurati da dioničari prvi snose gubitke te da vjerovnici snose gubitke nakon dioničara, pod uvjetom da nijedan vjerovnik ne pretrpi veće gubitke od onih koji bi mu nastali da je institucija likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti u skladu s načelom utvrđenim u ovoj Direktivi prema kojem nijedan vjerovnik ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj. […]

[…]

49. Ograničenja prava dioničara i vjerovnika trebala bi biti u skladu s člankom 52. Povelje [Europske unije o temeljnim pravima]. Instrumente sanacije trebalo bi stoga primjenjivati samo na one institucije koje propadaju ili im prijeti propast, i to samo kad je to potrebno da bi se ostvario cilj financijske stabilnosti u javnom interesu. Instrumente sanacije posebno bi trebalo primijeniti kada se institucija ne može likvidirati u redovnom postupku u slučaju insolventnosti a da se pritom ne destabilizira financijski sustav, a potrebne su mjere za brz prijenos i nastavak sistemski važnih funkcija i ne postoji razumna mogućnost da se primijeni alternativno privatno rješenje, uključujući povećanje udjela kapitala od strane postojećih dioničara ili treće osobe kojim bi se obnovila mogućnost održivosti institucije. Osim toga, kod primjene sanacijskih mjera i izvršavanja sanacijskih ovlasti trebalo bi […] voditi računa o načelu proporcionalnosti i posebnostima pravnog oblika institucije.

50. Zadiranje u vlasnička prava ne bi smjelo biti nerazmjerno. […] U slučaju djelomičnog prijenosa imovine institucije u postupku sanacije na privatnog kupca ili prijelaznu banku, preostali dio institucije u postupku sanacije trebalo bi likvidirati u redovnom postupku u slučaju insolventnosti. Da bi se zaštitili dioničari i vjerovnici koji ostaju u postupku likvidacije institucije, trebalo bi im osigurati pravo na isplatu ili naknadu njihovih tražbina u postupku likvidacije koja ne bi bila manja od isplate odnosno naknade koju bi bili primili da je institucija likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti.

51. Da bi se zaštitila prava dioničara i vjerovnika, trebale bi se utvrditi jasne obveze u pogledu vrednovanja imovine i obveza institucije u sanaciji te, gdje se to zahtijeva u okviru ove Direktive, u pogledu vrednovanja postupanja prema dioničarima i vjerovnicima koje bi se primijenilo da je institucija likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti. […] Ako se utvrdi da je dioničarima i vjerovnicima za njihove tražbine isplaćen iznos ili naknada koji su manji od iznosa odnosno naknade koju bi bili primili u redovnom postupku u slučaju insolventnosti, trebali bi imati pravo na isplatu razlike, gdje se to zahtijeva u okviru ove Direktive. […]

[…]

131. S obzirom na to da cilj ove Direktive, to jest usklađivanje pravila i postupaka sanacije institucija, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog učinka propasti bilo koje institucije u cijeloj Uniji on na bolji način može ostvariti na razini [Europske] unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. [UEU-a]. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja”.

6 U skladu s člankom 1. stavkom 2. te direktive:

„Države članice mogu donijeti ili zadržati stroža pravila ili dodatna pravila u odnosu na pravila utvrđena u ovoj Direktivi i u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju ove Direktive, pod uvjetom da imaju opću primjenu te nisu u suprotnosti s ovom Direktivom i s delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju nje”.

7 Člankom 34. navedene direktive, naslovljenim „Opća načela sanacije”, stavkom 1. predviđa se:

„Države članice osiguravaju da sanacijska tijela, kod primjene instrumenata sanacije i izvršavanja sanacijskih ovlasti, poduzmu sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se mjere sanacije poduzimaju u skladu sa sljedećim načelima:

[…]

(b) vjerovnici institucije u sanaciji snose gubitke nakon dioničara u skladu s redoslijedom prvenstva njihovih tražbina u okviru redovnog postupka u slučaju insolventnosti osim ako je izričito navedeno drukčije u ovoj Direktivi;

[…]

(g) nijedan vjerovnik ne trpi veće gubitke od onih koje bi pretrpio ako bi institucija ili subjekt iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d) bili likvidirani u redovnom postupku u slučaju insolventnosti u skladu sa zaštitnim mjerama iz članaka 73. do 75.;

[…]”.

8 Članak 37. stavak 6. iste direktive određuje:

„Kada se za prijenos samo dijela imovine, prava ili obveza institucije u sanaciji koriste samo instrumenti sanacije iz stavka 3. točke [](a) ili (b) ovog članka, preostala institucija ili subjekt iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d) iz kojeg su imovina, prava i obveze preneseni likvidira se u redovnom postupku u slučaju insolventnosti. Ta likvidacija provodi se u razumnom roku […]”.

9 Člankom 70. Direktive 2014/59, naslovljenim „Učinak bail-ina”, u stavcima 1. i 4. određuje se:

„1. Države članice osiguravaju da sanacijska tijela imaju ovlast ograničiti osigurane vjerovnike institucije u sanaciji u prisilnoj naplati založnih prava povezanih s bilo kojom imovinom te institucije u sanaciji od trenutka objave pisane obavijesti o odgodi u skladu s člankom 83. stavkom 4. do ponoći u državi članici sanacijskog tijela institucije u sanaciji na kraju radnoga dana nakon te objave.

[…]

4. Pri izvršavanju ovlasti prema ovom članku sanacijska tijela uzimaju u obzir učinak koji bi izvršavanje te ovlasti moglo imati na uredno funkcioniranje financijskih tržišta”.

10 Članak 73. te direktive, naslovljen „Postupanje prema dioničarima i vjerovnicima u slučaju djelomičnog prijenosa i primjene bail-in instrumenta”, u točki (b) odnosi se na situaciju u kojoj nacionalno sanacijsko tijelo primjenjuje bail-in instrument. Tim člankom u njegovoj točki (a) predviđa se:

„Nakon primjene jednog ili više instrumenata sanacije, posebno za potrebe članka 75., države članice osiguravaju sljedeće:

(a) osim u slučaju kad se primjenjuje točka (b), ako sanacijska tijela prenesu samo dijelove prava, imovine i obveza institucije u sanaciji, dioničari i oni vjerovnici čije tražbine nisu prenesene dobivaju kao namirenje svojih tražbina barem onoliko koliko bi dobili da je institucija u sanaciji likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti u vrijeme kad je donesena odluka iz članka 82.”

11 Člankom 74. navedene direktive, naslovljenim „Vrednovanje razlike u postupanju”, stavkom 1. i 2. propisuje se:

„1. Za potrebe procjene bi li se s dioničarima i vjerovnicima bolje postupalo da je za instituciju u sanaciji pokrenut redovni postupak u slučaju insolventnosti, uključujući u svrhu članka 73., ali ne ograničujući se na to, države članice osiguravaju da vrednovanje provede neovisna osoba što prije nakon provedbe mjere ili mjera sanacije. To vrednovanje razlikuje se od vrednovanja provedenog u skladu s člankom 36.

2. Vrednovanjem iz stavka 1. utvrđuje se sljedeće:

(a) način na koji bi se postupalo s dioničarima i vjerovnicima ili relevantnim sustavima osiguranja depozita, da je za instituciju u sanaciji u odnosu na koju je izvršena mjera sanacije ili više njih pokrenut redovni postupak u slučaju insolventnosti u vrijeme kad je donesena odluka iz članka 82.;

(b) konkretan način na koji se postupalo s dioničarima i vjerovnicima pri sanaciji institucije u sanaciji; i

(c) postoji li razlika između postupanja iz točke (a) i postupanja iz točke (b)”.

12 U skladu s člankom 75. iste direktive naslovljenim „Zaštitne mjere za dioničare i vjerovnike”:

„Države članice osiguravaju da ako se vrednovanjem izvršenim u skladu s člankom 74. utvrdi da je bilo koji dioničar ili vjerovnik iz članka 73. pretrpio veće gubitke nego što bi ih pretrpio prilikom likvidacije u redovnom postupku u slučaju insolventnosti, ima pravo na plaćanje razlike iz aranžmana financiranja sanacije”.

Poljsko pravo

Zakon o Građanskom zakoniku

13 Člankom 385[1] ustawa Kodeks cywilny (Zakon o Građanskom zakoniku) od 23. travnja 1964., u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (Dz. U. iz 2020., pozicija 1740.), u stavcima 1. i 2. određuje se:

„1. Odredbe potrošačkog ugovora o kojima se nije pojedinačno pregovaralo nisu obvezujuće za potrošača ako se u njima njegova prava i obveze definiraju protivno dobrim običajima i ako se njima nanosi znatna šteta njegovim interesima (nedopuštene ugovorne odredbe). Ova se odredba ne odnosi na ugovorne odredbe kojima se uređuju glavne činidbe ugovornih strana, među kojima su cijena ili naknada, ako su sastavljene na nedvosmislen način.

2. Ako neka ugovorna odredba prema stavku 1. nije obvezujuća za potrošača, u preostalom dijelu ugovor je i dalje obvezujući za stranke”.

14 Članak 405. tog zakonika određuje:

„Svaka osoba koja je bez pravne osnove stekla imovinsku korist na štetu druge osobe dužna je tu korist vratiti u naravi, a ako to nije moguće, nadoknaditi njezinu vrijednost.”

15 U skladu s člankom 410. stavkom 2. navedenog zakonika:

„Ispunjenje nema pravnu osnovu ako osoba koja je ispunila kakvu obvezu uopće nije imala takvu obvezu ili je nije imala prema osobi kojoj ju je ispunila, ili ako je pravna osnova ispunjenja prestala postojati ili cilj koji se htio postići ispunjenjem nije postignut, ili ako je pravni posao koji je bio osnova za obveznost ispunjenja bio nevaljan i nije postao valjan nakon ispunjenja”.

Zakonik o građanskom postupku

16 Člankom 189. ustawe – Kodeks postępowania cywilnego (Zakon o donošenju Zakonika o građanskom postupku) od 17. studenoga 1964., u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (Dz. U. iz 2021., pozicija 1805.) propisuje se:

„Tužitelj pred sudom može podnijeti zahtjev za utvrđenje postojanja ili nepostojanja pravnog odnosa ili prava ako ima pravni interes.”

17 Člankom 730.[1] tog zakonika propisano je:

„1. Svaka stranka u postupku može zahtijevati određivanje mjera osiguranja ako potkrijepi vjerodostojnost svojeg glavnog zahtjeva i postojanje pravnog interesa za traženje određivanja tih mjera.

2. Pravni interes za traženje određivanja mjera osiguranja postoji ako bi neodređivanje tih mjera onemogućilo ili ozbiljno ugrozilo izvršenje odluke koja će biti donesena u konkretnom predmetu ili bi na drugi način onemogućilo ili ozbiljno ugrozilo postizanje cilja postupka u tom predmetu.

[…]

3. Prilikom odlučivanja o zahtjevu za određivanje mjera osiguranja sud mora uzeti u obzir interese stranaka u postupku kako bi se osobi u čiju se korist mjera zahtijeva osigurala odgovarajuća pravna zaštita, a da se pritom dužnika ne optereti više nego što je to potrebno”.

18 U skladu s člankom 731. navedenog zakonika:

„Određivanje mjere osiguranja ne može imati za cilj naplatu tražbine, osim ako zakonom nije drukčije određeno”.

19 Člankom 755. tog zakonika određuje se:

„1. Ako predmet mjere osiguranja nije novčana tražbina, sud određuje mjeru osiguranja na način koji smatra primjerenim u skladu s okolnostima, uključujući načine predviđene za osiguranje novčanih tražbina. Sud osobito može:

1. urediti prava i obveze stranaka ili sudionika u postupku tijekom trajanja postupka,

[…]

2^1. Odredba članka 731. ne primjenjuje se ako je mjera osiguranja potrebna za sprečavanje nastanka štete ili drugih posljedica štetnih za nositelja prava.

[…]”.

Stečajni zakon

20 Člankom 146. ustawa Prawo upadłościowe (Stečajni zakon) od 28. veljače 2003., u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (Dz. U. iz 2022., pozicija 1520.), propisuje se:

„1. Svi ovršni postupci na imovini koja čini nesolvencijsku masu koji su pokrenuti prije datuma proglašenja nesolventnosti automatski se suspendiraju od tog datuma. Taj se postupak po samom zakonu obustavlja nakon pravomoćnosti presude o otvaranju stečajnog postupka. […]

2. Iznosi proizašli iz suspendiranog ovršnog postupka koji još nisu raspodijeljeni prenose se na nesolvencijsku masu nakon pravomoćnosti presude o otvaranju stečajnog postupka.

[…]

3. Nakon datuma proglašenja insolventnosti više nije moguće provesti prisilno izvršenje na imovini koja čini stečajnu masu niti izvršiti ili odrediti mjere osiguranja u odnosu na imovinu stečajnog dužnika, osim mjera osiguranja koje se odnose na tražbine uzdržavanja ili potraživanja koje proizlaze iz mirovine koju treba isplatiti zbog bolesti, nesposobnosti za rad, invalidnosti ili smrti, kao i mirovina na temelju pretvorbe u doživotnu rentu ugovora kojim se stjecatelj nekretnine obvezao da će mu osigurati skrb, održavanje i smještaj”.

Zakon o Bankovnom jamstvenom fondu

21 Člankom 135. stavcima 1. i 4. Ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Zakon o Bankovnom jamstvenom fondu, sustavu osiguranja depozita i sanaciji) od 10. lipnja 2016., u verziji primjenjivoj na glavni postupak (Dz. U. iz 2022., pozicija 793., u daljnjem tekstu: Zakon o Bankovnom jamstvenom fondu), propisuje se:

„1. U slučaju ovršnog postupka ili postupka određivanja mjera osiguranja u vezi s imovinom institucije u sanaciji koji je pokrenut prije početka sanacije određuje se obustava postupka.

[…]

4. Tijekom trajanja sanacije protiv subjekta u sanaciji nije dopušteno pokretanje ovršnog postupka ili postupka određivanja mjera osiguranja."

22 U skladu s člankom 142. stavkom 1. tog zakona, Bankowy Fundusz Gwarancyjny (Bankovni jamstveni fond, Poljska), koji je nacionalno sanacijsko tijelo, može prisilnu naplatu s naslova založnog prava na imovini institucije u sanaciji odgoditi najviše do kraja prvog sljedećeg radnog dana nakon što je to tijelo objavilo obavijest u pogledu te odgode.

Glavni postupak i prethodno pitanje

23 Tužitelji u glavnom postupku, osoba OF i njezini roditelji, osobe RI i EI, sklopili su 2007. u svojstvu potrošača ugovor o hipotekarnom kreditu u trajanju od 360 mjeseci za iznos od 185 375,71 poljskih zlota (PLN) (oko 43 000 eura) s društvom Getin Noble Bank. Tim je ugovorom bila predviđena odredba o konverziji u švicarski franak (CHF) tog iznosa po kupovnom tečaju koji je utvrdila ta banka s promjenjivom kamatnom stopom. Mjesečni obroci, izračunani u švicarskim francima, otplaćivani su u poljskim zlotima po prodajnom tečaju švicarskog franka koji je također jednostrano utvrdila navedena banka.

24 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su Sądu Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska), sudu koji je uputio zahtjev, zahtjev koji se odnosi na ugovor o kreditu o kojem je riječ u glavnom postupku. U prvom redu, tim se zahtjevom traži utvrđenje ništavosti tog ugovora zbog nepoštenosti određenih njegovih odredbi i, stoga, da se društvu Getin Noble Bank naloži plaćanje iznosa od 48 352,97 PLN i 27 171,82 CHF (odnosno oko 11 300 odnosno 29 000 eura), koji odgovaraju mjesečnim obrocima plaćenima u skladu s navedenim ugovorom na dan podnošenja njihova zahtjeva, uvećanima za zakonske zatezne kamate i troškove. Podredno, navedenim se zahtjevom traži utvrđenje nepoštenosti predmetnih odredbi i njihovo poništenje.

25 Dana 29. rujna 2022., dok je postupak po zahtjevu o kojem je riječ u glavnom postupku bio u tijeku, Bankovni jamstveni fond, djelujući u svojstvu nacionalnog sanacijskog tijela, donio je odluku kojom se Getin Noble Bank podvrgava sanacijskom postupku. U okviru tog postupka Fond za bankarsko jamstvo koristio se instrumentom prijelazne institucije osnivanjem banke, koja se trenutačno naziva VELO Bank S. A., na koju su preneseni gotovo sva imovina, prava i obveze Getin Noble Banka. Tom su odlukom iz tog prijenosa isključena imovinska prava koja proizlaze iz činjeničnih ili pravnih radnji ili povreda koje se odnose na ugovore o kreditu i zajmu izražene u švicarskim francima ili vezane uz tečaj švicarskog franka i zahtjevi koji proizlaze iz tih imovinskih prava, uključujući one koji su predmet građanskih ili upravnih postupaka.

26 Nakon te odluke Bankovnog jamstvenog fonda, tužitelji u glavnom postupku pokrenuli su postupak privremene pravne zaštite protiv Getin Noble Banka pred sudom koji je uputio zahtjev, u okviru kojeg su podnijeli zahtjev za određivanje mjera osiguranja u vezi s pravima i obvezama stranaka u postupku odlučivanja o meritumu, s ciljem obustave njihove ugovorne obveze plaćanja mjesečnih obroka dospjelih na ime izvršenja ugovora o kreditu o kojem je riječ u glavnom postupku do pravomoćnog okončanja tog postupka kao i zabrane društvu Getin Noble Bank da poduzme korake radi raskida tog ugovora i objave obavijesti o neplaćanju kredita o kojem je riječ.

27 Sud koji je uputio zahtjev navodi da se o takvom zahtjevu za određivanje mjera osiguranja odlučuje na temelju *prima facie* ocjene osnovanosti navoda stranaka, uzimajući pritom u obzir sve dokaze prikupljene u glavnom predmetu. U ovom slučaju taj sud smatra da se odredbe ugovora o kreditu o kojem je riječ u glavnom postupku koje osporavaju tužitelji iz glavnog postupka može kvalificirati kao nepoštene i da taj ugovor možda neće nastaviti vrijediti nakon poništenja tih odredbi.

28 Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da bi trebalo biti moguće prihvatiti zahtjev za određivanje mjera osiguranja koje se osobito sastoje od obustave obveze tužiteljâ iz glavnog postupka da plaćaju mjesečne obroke kredita o kojem je riječ u glavnom postupku. Međutim, on ima dvojbe u tom pogledu u kontekstu u kojem je dotični prodavatelj robe ili pružatelj usluge banka koja je predmet postupka sanacije iz Direktive 2014/59.

29 U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev navodi odredbe članka 135. stavaka 1. i 4. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu, na temelju kojih, s obzirom na to da se na banku primjenjuje mjera sanacije, postupke koji su u tijeku za određivanje mjera osiguranja u odnosu na tu banku treba obustaviti te u skladu s kojima je isključeno pokretanje novog postupka za određivanje takvih mjera. Prema mišljenju tog suda, tim se odredbama pogrešno prenosi članak 70. stavci 1. i 4. Direktive 2014/59 jer se to čini preširoko.

30 Nakon što mu je Sud uputio zahtjev za pružanje informacija o mogućoj relevantnosti članka 142. stavka 1. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu kao mjere za prenošenje članka 70. stavka 1. Direktive 2014/59, sud koji je uputio zahtjev u biti je naveo da doista postoji podudaranje između tih dviju odredbi, ali da je dodavanje članka 135. stavaka 1. i 4. tog zakona problematično jer potonje odredbe imaju puno šire područje primjene od navedenog članka 70. stavka 1.

31 Sud koji je uputio zahtjev pita se lišava li se člankom 135. stavcima 1. i 4. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu potrošače zaštite predviđene Direktivom 93/13 i protivi li se stoga načelima djelotvornosti i proporcionalnosti. Naime, dotični potrošači bili bi lišeni mogućnosti da budu stvarno oslobođeni ispunjenja potencijalno nevaljanog ugovora zbog nepoštenih odredbi koje on sadržava, tijekom trajanja sudskog postupka čiji je cilj priznanje nepoštenosti tih odredbi, dok bi istodobno bili izloženi riziku da se poslije neće moći koristiti restitucijskim učinkom koji proizlazi iz eventualnog utvrđenja navedene nepoštenosti.

32 Taj sud u tom pogledu naglašava da bi u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je isključeno prisilno izvršenje protiv banke, jedino djelotvorno sredstvo provedbe tog restitucijskog učinka bilo kompenzacija uzajamnih tražbina. Međutim, u slučaju da se banka proglasi insolventnom, potrošačevo potraživanje prema njoj koje se odnosi na povrat iznosa plaćenih na temelju ugovora o kreditu iznad pozajmljene glavnice bilo bi podvrgnuto istom postupanju kao i potraživanje drugih vjerovnika, što bi u praksi značilo da potrošač ne bi mogao naplatiti svoju tražbinu.

33 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev navodi načelo iz članka 34. stavka 1. točke (g) Direktive 2014/59, prema kojem bi se sanacijski postupci trebali provoditi na način da vjerovnici ne trpe veće gubitke od onih koje bi pretrpjeli u redovnom postupku u slučaju insolventnosti. On navodi da sumnja da se to načelo može poštovati ako je zabranjeno podnijeti zahtjev za određivanje mjera osiguranja koje se sastoje od obustave obveze plaćanja mjesečnih obroka otplate kredita koje je odobrila banka u sanaciji u skladu s ugovorom o čijoj je valjanosti riječ.

34 Naime, sud koji je uputio zahtjev navodi da se glavni postupak djelomično odnosi na tražbinu koju taj sud kvalificira kao „nenovčanu” jer se odnosi na zahtjev za utvrđivanje ništetnosti ugovora o zajmu o kreditu o kojem je riječ u glavnom postupku i da je, u skladu s člankom 146. stavkom 3. Stečajnog zakona, u verziji primjenjivoj na postupak, donošenje mjera osiguranja u vezi s takvom tražbinom moguće unatoč pokretanju stečajnog postupka, s obzirom na to da u biti takve mjere nisu mjere osiguranja u odnosu na imovinu stečajnog dužnika u smislu te odredbe. U svojem odgovoru na zahtjev Suda za dostavu informacija sud koji je uputio zahtjev naveo je da bi zahtjev za određivanje mjera osiguranja o kojem je riječ u glavnom postupku bio dopušten da je podnesen nakon što je nad društvom Getin Noble Bank u međuvremenu 20. srpnja 2023. proglašen stečaj.

35 Tu „nenovčanu tražbinu” treba razlikovati od tražbine koja se odnosi na povrat neosnovanih plaćanja koja proizlaze iz restitucijskog učinka povezanog s primjenom Direktive 93/13, koji ima imovinske posljedice za stečajnog dužnika, tako da zaštitna mjera povezana s tom drugom tražbinom nije moguća.

36 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev smatra da valja uzeti u obzir činjenicu da bi u slučaju poništenja ugovora o kreditu o kojem je riječ u glavnom postupku banka imala tražbinu za otplatu pozajmljene glavnice. Stoga, obustava izvršenja obveza tužiteljâ iz glavnog postupka koje proizlaze iz tog ugovora prije nego što se dosegne ukupan iznos njihove otplate mogla bi biti protivna cilju sanacijskog postupka jer bi se time ograničio ili odgodio postupak naplate potraživanja dotične banke, kojim se nastoje namiriti drugi vjerovnici.

37 U tim je okolnostima Sąd Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska) odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. [Direktive 93/13], s obzirom na načela djelotvornosti i proporcionalnosti, kao i članak 34. stavak 1. točke (b) i (g) te članak 70. stavke 1. i 4. [Direktive 2014/59] tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis u skladu s kojim u odnosu na banku nad kojom je pokrenuta sanacija nije dopušteno prihvatiti potrošačev zahtjev za određivanje privremene mjere (privremena pravna zaštita nakon podnošenja tužbe) koja uključuje to da se tijekom trajanja sudskog postupka obustavi obveza otplate obroka kredita u vidu glavnice i kamata na temelju ugovora o kreditu koji će sud možda proglasiti ništavim zbog uklanjanja nepoštenih ugovornih odredbi, samo zbog toga što je nad tom bankom pokrenuta sanacija?”

O prethodnom pitanju

38 Uvodno valja utvrditi, kao prvo, da sud koji je uputio zahtjev poziva Sud da uzme u obzir članak 70. stavke 1. i 4. Direktive 2014/59 u okviru tumačenja Direktive 93/13 koje se od njega traži, uz obrazloženje da članak 135. stavci 1. i 4. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu, koji je u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje utvrđen kao „nacionalno zakonodavstvo” iz prethodnog pitanja, predstavlja prenošenje tog članka 70. stavaka 1. i 4.

39 Te odredbe prava Unije, s jedne strane, i poljskog prava, s druge strane, razlikuju se u pogledu svojeg predmeta i dosega. Naime, dok se članak 70. stavci 1. i 4. Direktive 2014/59 odnosi na ograničavajuću ovlast koju nacionalno sanacijsko tijelo mora imati u pogledu ostvarivanja založnih prava povezanih s bilo kojom imovinom institucije u sanaciji, i to tijekom iznimno kratkog razdoblja, članak 135. stavci 1. i 4. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu odnosi se, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, na zabranu nacionalnim sudovima da provode bilo koji ovršni postupak ili postupke za određivanje mjera osiguranja koje se odnose na imovinu takve institucije sve dok se na nju primjenjuje taj postupak.

40 Osim toga, kao što je to nezavisna odvjetnica u biti istaknula u točkama 31. do 35. svojeg mišljenja, tužitelji iz glavnog postupka nisu „osigurani vjerovnici" institucije u sanaciji u smislu članka 70. stavka 1. Direktive 2014/59. Naime, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da su oni suugovaratelji takve institucije koji su tu instituciju tužili pred sudom kako bi se priznalo postojanje, s jedne strane, „tražbine" koja se sastoji od poništenja ugovora o kreditu i, s druge strane, novčane tražbine koja se sastoji od povrata iznosa koji su joj plaćeni radi izvršenja tog ugovora. Ta navodna potraživanja nisu popraćena nikakvim „založnim pravom povezanim s imovinom navedene institucije" u smislu navedenog članka 70. stavka 1. Osim toga, zahtjev za privremenu pravnu zaštitu kojim se traži određivanje mjera osiguranja poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, koji se u biti sastoje od toga da se tijekom postupka odlučivanja o meritumu obustavi obveza plaćanja preostalih dugovanih iznosa za buduće obroke predviđene navedenim ugovorom, nije povezan s takvim založnim pravom (vidjeti u tom smislu rješenje od 20. veljače 2024., Getin Noble Bank, C-34/23, EU:C:2024:203, t. 32.).

41 Nadalje, nakon zahtjeva za informacije Suda, čini se da je sud koji je uputio zahtjev priznao, kao što su to tvrdile poljska vlada i Europska komisija u svojim očitovanjima u okviru ovog postupka, da je članak 70. Direktive 2014/59 prenesen u poljsko pravo drugim odredbama Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu, odnosno odredbama njegova članka 142.

42 Kao drugo, u dijelu u kojem sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku u prethodnom pitanju upućuje na načelo djelotvornosti i načelo proporcionalnosti, valja utvrditi da ne objašnjava razlog za pozivanje na potonje načelo. U skladu s člankom 94. Poslovnika Suda, svaki zahtjev za prethodnu odluku mora sadržavati prikaz razloga koji su naveli sud koji je uputio zahtjev da se zapita o tumačenju ili valjanosti određenih odredaba prava Unije, kao i pojašnjenje veze koja po mišljenju tog suda postoji između tih odredaba i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog u glavnom postupku, pri čemu taj zahtjev vrijedi i za opća načela prava Unije o kojima se taj sud pita u okviru takvog zahtjeva.

43 Stoga valja smatrati da sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjem u biti pita treba li članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13, u vezi s načelom djelotvornosti i člankom 34. stavkom 1. točkama (b) i (g) Direktive 2014/59, tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis kojim se nacionalnom sudu nalaže da odbije potrošačev zahtjev za određivanje mjera osiguranja kojim se traži obustava plaćanja mjesečnih obroka koje duguje na temelju ugovora o kreditu čije poništenje traži zbog nepoštenih odredbi koje ugovor navodno sadržava do donošenja konačne odluke o tom zahtjevu samo zbog toga što se nad bankom s kojom je taj ugovor sklopljen provodi postupak sanacije u smislu Direktive 2014/59, u okviru kojeg je upotrijebljen instrument prijelazne institucije osnivanjem druge banke na koju su preneseni veći dio imovine, prava i obveze banke u sanaciji, ali ne i predmetni ugovor, koji je ostao dio imovine preostale institucije, čak i ako su takve mjere osiguranja nužne kako bi se osigurala puna učinkovitost te konačne odluke.

44 Najprije valja podsjetiti na to da je cilj Direktive 93/13 osigurati visoku razinu zaštite potrošača (vidjeti u tom smislu presude od 19. rujna 2018., Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735, t. 36. i od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Obustava izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 36. i navedenu sudsku praksu). Taj je cilj u skladu sa zahtjevom koji proizlazi iz članka 38. Povelje o temeljnim pravima, koji se sam sastoji od osiguranja visoke razine zaštite potrošača u politikama Unije, pri čemu taj zahtjev osobito vrijedi za provedbu te direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 5. rujna 2024., Novo Banco i dr., C-498/22 do C-500/22, EU:C:2024:686, t. 137. i navedenu sudsku praksu).

45 U tu svrhu, s jedne strane, članak 6. stavak 1. Direktive 93/13 nalaže državama članicama da predvide da nepoštene odredbe u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem nisu obvezujuće za potrošača.

46 Iz toga slijedi da su nacionalni sudovi dužni izuzeti iz primjene te odredbe kako one ne bi imale obvezujuće učinke na potrošača, osim ako se potrošač tomu protivi (presuda od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Obustava izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 37. i navedena sudska praksa).

47 Kada je riječ o nepoštenim odredbama kojima se nalaže plaćanje novčanog iznosa, ta obveza u načelu ima restitucijski učinak u odnosu na taj iznos. Zahtjev za ponovnu uspostavu pravne i činjenične situacije u kojoj bi se potrošač nalazio da nije bilo tih nepoštenih odredbi, osobito uspostavljanjem prava na povrat koristi koje je prodavatelj robe odnosno pružatelj usluge neosnovano stekao na temelju navedenih nepoštenih odredbi, koje stoga valja priznati potrošaču, čak ulazi u bit zaštite zajamčene potrošačima Direktivom 93/13 (vidjeti u tom smislu presudu od 30. lipnja 2022., Profi Credit Bulgaria (Naknada po službenoj dužnosti u slučaju nepoštene odredbe), C-170/21, EU:C:2022:518, t. 42. i 43. i navedenu sudsku praksu).

48 S druge strane, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Direktive 93/13, države članice dužne su primijeniti sredstva koja su istodobno primjerena i djelotvorna za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koje prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.

49 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, s obzirom na narav i važnost javnog interesa na kojem se temelji zaštita koju Direktiva 93/13 osigurava potrošačima, njezin članak 6. stavak 1. treba smatrati pravnim pravilom istovjetnim nacionalnim pravilima koja unutar nacionalnog pravnog poretka imaju status pravnih pravila javnog poretka (presude od 6. listopada 2009., Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, t. 52. i od 17. svibnja 2022., Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, t. 24.). Članak 7. stavak 1. te direktive također je izravno povezan s tim javnim interesom (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2016., Gutiérrez Naranjo i dr., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, t. 56.).

50 Budući da se pravom Unije ne usklađuju postupci primjenjivi na ispitivanje moguće nepoštenosti ugovorne odredbe, oni su obuhvaćeni nacionalnim pravnim poretkom država članica na temelju načela njihove procesne autonomije, pod uvjetom, međutim, da se njima poštuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti (vidjeti u tom smislu presudu od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponovno pokretanje postupka okončanog pravomoćnom odlukom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 74. i navedenu sudsku praksu).

51 Na temelju načela djelotvornosti, pravila postupka koja uređuju radnje za zaštitu prava pojedinaca prema pravu Unije ne smiju biti određena na takav način da praktično ostvarivanje prava koja pruža pravo Unije postane nemogućim ili pretjerano teškim. Poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz tog načela treba ispitati vodeći računa o mjestu tih pravila u cjelokupnom postupku, tijeku postupka i posebnostima tih pravila pred različitim nacionalnim tijelima (vidjeti u tom smislu presudu od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponovno pokretanje postupka okončanog pravomoćnom odlukom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 40. i 41. i navedenu sudsku praksu).

52 Valja još naglasiti da obveza država članica da osiguraju djelotvornost prava koja pojedinci imaju na temelju prava Unije podrazumijeva, osobito kad je riječ o pravima koja proizlaze iz Direktive 93/13, zahtjev djelotvorne sudske zaštite, također uspostavljen člankom 47. Povelje o temeljnim pravima, koji vrijedi osobito u pogledu postupovnih pravila za tužbe utemeljene na takvim pravima (vidjeti u tom smislu presudu od 9. travnja 2024., Profi Credit Polska (Ponovno pokretanje postupka okončanog pravomoćnom odlukom), C-582/21, EU:C:2024:282, t. 76. i navedenu sudsku praksu).

53 Stoga, iako je na državama članicama da u svojem nacionalnom pravu definiraju pravila po kojima se utvrđuje nepoštenost odredbi ugovora koje je prodavatelj robe ili pružatelj usluga sklopio s potrošačima te se proizvode konkretni pravni učinci tog utvrđenja, navedeno utvrđenje mora omogućiti ponovnu uspostavu pravne i činjenične situacije u kojoj bi se potrošač o kojem je riječ nalazio da ta nepoštena odredba nije postojala, ovisno o slučaju, priznavanjem prava na povrat koristi koje je prodavatelj robe odnosno pružatelj usluge neosnovano stekao. Naime, takvo uređenje u nacionalnom pravu zaštite koja je zajamčena potrošačima Direktivom 93/13 ne može ugroziti bit te zaštite (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Obustava izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 39. i navedenu sudsku praksu).

54 U tom pogledu, Sud je presudio da je protivno članku 7. stavku 1. Direktive 93/13 to što se potrošaču uskraćuje mogućnost da ishodi odgodu ovršnog postupka pokrenutog na temelju ovršne isprave koja se temelji na ugovornoj odredbi čija se valjanost osporava pred sudom zbog njezine nepoštenosti, kada bi, u nedostatku te odgode, odluka o meritumu kojom se utvrđuje nepoštenost te odredbe tom potrošaču pružila samo *a posteriori* zaštitu isključivo odštetne prirode, koja bi bila nepotpuna i nedostatna i stoga ne bi predstavljala ni prikladno ni učinkovito sredstvo za prestanak korištenja navedene odredbe (vidjeti u tom smislu rješenje od 14. ožujka 2013., Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, t. 60.).

55 Stoga zaštita zajamčena potrošačima Direktivom 93/13, posebno njezinim člankom 6. stavkom 1. i člankom 7. stavkom 1., zahtijeva da kada postoje dostatni pokazatelji ništetnosti ugovornih odredbi koje osporava potrošač, odnosno samog ugovora, tako da je povrat svih ili dijela iznosa koje je platio taj potrošač vjerojatan, nacionalni sud mora biti u mogućnosti odrediti odgovarajuću mjeru osiguranja ako je to nužno za jamstvo pune učinkovitosti odluke koju treba donijeti u pogledu nepoštenosti ugovornih odredbi (vidjeti u tom smislu presude od 14. ožujka 2013., Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, t. 59., 60. i 64., od 26. lipnja 2019., Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, t. 57. i 58. i od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Obustava izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 43. i 60.).

56 Puna učinkovitost odluke o meritumu podrazumijeva, među ostalim, da se može izbjeći to da potrošač tijekom sudskog postupka, čije trajanje može biti znatno dulje, plati iznose koji su viši od onih koji se stvarno duguju ako tom odlukom treba utvrditi nepoštenost osporavanih odredbi, tako da u takvom slučaju može biti potrebno donijeti mjere osiguranja (vidjeti u tom smislu

rješenje od 26. listopada 2016., Fernández Oliva i dr., C-568/14 do C-570/14, EU:C:2016:828, t. 35. i presudu od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Odgoda izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 42.).

57 Osim toga, nužnost određivanja mjera osiguranja mora se ocijeniti s obzirom na sve okolnosti slučaja (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Obustava izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 59.).

58 U tom pogledu, u slučaju ugovora o kreditu, mogućnost nacionalnih sudova da odobre takvu mjeru tim je potrebnija kada je prilikom izvršenja tog ugovora potrošač već platio ili riskira da će kreditnoj instituciji morati platiti iznos veći od pozajmljenog iznosa (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 2023., Getin Noble Bank (Obustava izvršenja ugovora o kreditu), C-287/22, EU:C:2023:491, t. 52. i 59.).

59 Međutim, kao što je to naveo sud koji je uputio zahtjev, valja istaknuti da eventualno utvrđenje nepoštenosti ugovornih odredbi koje osporava potrošač ne podrazumijeva prestanak svakog potraživanja kreditne institucije prema tom potrošaču.

60 U ovom se slučaju pitanja suda koji je uputio zahtjev u biti odnose na činjenicu da nacionalno pravo, osobito članak 135. stavci 1. i 4. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu, isključuje svaku mogućnost određivanja mjera osiguranja ako je prodavatelj robe ili pružatelj usluga koji je s potrošačem sklopio ugovor čija se valjanost osporava pred sudom, s pravom prema *prima facie* ocjeni, kreditna institucija u sanaciji.

61 S obzirom na pitanje koje je postavio taj sud, stoga valja utvrditi ima li, u slučaju kada je kreditna institucija u postupku sanacije u kojem se koristi instrument prijelazne institucije osnivanjem banke na koju su preneseni veći dio imovine, prava i obveze te kreditne institucije, članak 34. stavak 1. točke (b) i (g) Direktive 2014/59 utjecaj na mogućnost koju nacionalni sud mora imati da odobri mjere osiguranja koje je zatražio potrošač kako bi se osigurala puna učinkovitost sudske odluke koja se donosi u vezi s navodnom nepoštenošću ugovorne odredbe ugovora koji je ostao dijelom imovine preostale institucije.

62 Člankom 34. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2014/59 u biti se utvrđuje redoslijed kojim osobe pogođene pokretanjem postupka sanacije načelno snose gubitke institucije u tom postupku, odnosno dioničari, a zatim i vjerovnici te institucije, pri čemu potonji u skladu s redoslijedom prvenstva svojih potraživanja u okviru redovnog postupka u slučaju insolventnosti, koji je u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom 47. Direktive 2014/59, obuhvaćen nacionalnim pravom.

63 Stoga taj članak 34. stavak 1. točka (b) ne sadržava nikakvu naznaku o mogućnosti potrošača da ishodi obustavu vlastitih obveza prema instituciji u sanaciji.

64 Što se tiče članka 34. stavka 1. točke (g) Direktive 2014/59, njime se uspostavlja načelo prema kojem nijedan vjerovnik ne trpi veće gubitke od onih koje bi pretrpio da je institucija u sanaciji likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti u skladu s člancima 73. do 75. te direktive.

65 Kao što je to nezavisna odvjetnica u biti navela u točkama 72. do 74. svojeg mišljenja, činjenica da ta odredba izričito upućuje na članke 73. do 75. Direktive 2014/59 podrazumijeva da se ona odnosi na mjeru osiguranja koja, doduše, koristi, među ostalim, vjerovnicima institucije u sanaciji, ali koja se primjenjuje tek naknadno. Naime, ta mjera pretpostavlja usporedbu gubitaka koje su ti

vjerovnici stvarno pretrpjeli s obzirom na to kako su se s njima stvarno postupalo u okviru sanacije te institucije s onima koje bi pretrpjeli da se nad navedenom institucijom proveo redovni postupak u slučaju insolventnosti u trenutku donošenja odluke o donošenju mjere sanacije. U slučaju da se pokaže da su prvonavedene mjere veće od drugonavedenih, na temelju navedene mjere dotičnim vjerovnicima može se isplatiti razlika iz aranžmana financiranja sanacije.

66 Prema tome, „načelo prema kojem nijedan vjerovnik ne smije biti u slabijem položaju” iz uvodne izjave 5. Direktive 2014/59, u vezi s njezinim člankom 34. stavkom 1. točkom (g), u vezi s člancima 73. do 75. te direktive, ne odnosi se na eventualnu postupovnu zaštitu koja se odnosi na donošenje mjera osiguranja, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, na koju bi mogli imati pravo vjerovnici preostale institucije u okviru sanacijskog postupka. Stoga ni taj članak 34. stavak 1. točka (g) nije relevantan za odgovor na pitanje treba li nacionalni sud imati ovlast odrediti mjere osiguranja poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku.

67 Uostalom, valja istaknuti, kao što je to u biti učinila nezavisna odvjetnica u točki 75. svojeg mišljenja, da se nijedna druga odredba Direktive 2014/59 ne može odnositi na takvu zaštitu ako ne postoji posebna odredba o zahtjevima za mjere osiguranja koje su protiv nje podnijeli vjerovnici institucije u sanaciji.

68 Iz toga slijedi da su odredbe poput članka 135. stavaka 1. i 4. Zakona o Bankovnom jamstvenom fondu obuhvaćene područjem primjene članka 1. stavka 2. Direktive 2014/59, kojim se predviđa da države članice mogu donijeti ili zadržati stroža pravila ili pravila koja dopunjuju pravila utvrđena u toj direktivi i u delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te direktive.

69 U skladu s potonjom odredbom, države članice mogu donijeti takva pravila pod uvjetom da imaju opću primjenu i da nisu u suprotnosti s Direktivom 2014/59 ili delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te direktive.

70 U tim okolnostima valja provjeriti može li primjena relevantnih odredbi Direktive 93/13, u kontekstu kao što je onaj u glavnom predmetu, lišiti korisnog učinka ili spriječiti provedbu sanacijskog postupka.

71 U tom pogledu, Sud je već priznao da su ciljevi osiguranja stabilnosti bankovnog i financijskog sustava kao i izbjegavanja sistemskog rizika ciljevi u općem interesu koje Unija slijedi. Direktiva 2014/59 stoga predviđa, u izvanrednom ekonomskom kontekstu, primjenu postupka koji osobito može utjecati na prava dioničara i vjerovnika kreditne institucije ili investicijskog društva radi očuvanja financijske stabilnosti država članica, stvaranjem sustava insolventnosti koji odstupa od općih pravila za postupke insolventnosti, čija je provedba dopuštena samo u iznimnim okolnostima i mora se opravdati važnim razlozima u općem interesu. Iznimnost tog uređenja podrazumijeva da se primjena drugih odredaba prava Unije može isključiti ako one mogu lišiti korisnog učinka postupak sanacije ili spriječiti njegovu provedbu (presuda od 5. svibnja 2022., Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular), C-410/20, EU:C:2022:351, t. 36. i 37.).

72 S obzirom na navedeno, valja istaknuti da je, u kontekstu kao što je onaj u glavnom predmetu, koristan učinak sanacijskog postupka u načelu dosegnut od trenutka u kojem se primijenio instrument prijelazne institucije, istodobno s prijenosom na nju bitnog dijela imovine, prava i obveza institucije u tom postupku, tako da postupovna pitanja do kojih je došlo u postupcima koji se odnose na imovinu koja je ostala u imovini preostale institucije ne mogu ugroziti tu svrhu

niti spriječiti provedbu sanacijskog postupka. Uostalom, valja naglasiti da je od tog trenutka sudbina te preostale institucija da bude likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti na temelju članka 37. stavka 6. Direktive 2014/59.

73 Okolnosti glavnog predmeta stoga se razlikuju od onih iz presuda od 5. svibnja 2022., Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular) (C-410/20, EU:C:2022:351) i od 5. rujna 2024., Novo Banco i dr. (C-498/22 do C-500/22, EU:C:2024:686), s obzirom na to da su se predmeti u okviru kojih su donesene te dvije presude odnosili na subjekte osnovane nakon pokretanja sanacijskog postupka, a ne na preostalu instituciju.

74 Osim toga, u skladu s *prima facie* ocjenom suda koji je uputio zahtjev, kako ona proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku, određivanje mjera osiguranja u okolnostima poput onih u glavnom postupku, kojima se nastoji izbjeći da se plaćanja nastave izvršavati na temelju ugovornih odredbi čija nepoštenost proizlazi iz ustaljene nacionalne sudske prakse, imalo bi za učinak sprečavanje povećanja imovine preostale institucije samo do iznosa nedospjelih iznosa koje bi potrošači u praksi dugovali samo zbog nastavka postupka koji su pokrenuli u pogledu merituma. Naime, u situaciji u kojoj se, kao u ovom slučaju, čini da je potrošač izvršio uplate u ukupnom iznosu koji približno odgovara pozajmljenom kapitalu, važno je da nacionalni sud može odlučiti obustaviti obvezu tog potrošača plaćanja mjesečnih obroka dugovanih na temelju ugovora o kreditu čije se poništenje nastavlja, kako bi se izbjeglo da ta preostala institucija primi iznose veće od onih koje bi mogla zakonito zahtijevati u slučaju poništenja tog ugovora.

75 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13, u vezi s načelom djelotvornosti i Direktivom 2014/59, treba tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis kojim se nacionalnom sudu nalaže da odbije potrošačev zahtjev za određivanje mjera osiguranja kojim se traži obustava plaćanja mjesečnih obroka koje duguje na temelju ugovora o kreditu čije poništenje traži zbog nepoštenih odredbi koje ugovor navodno sadržava do donošenja konačne odluke o tom zahtjevu samo zbog toga što se nad bankom s kojom je taj ugovor sklopljen provodi postupak sanacije u smislu Direktive 2014/59, u okviru kojeg je upotrijebljen instrument prijelazne institucije osnivanjem druge banke na koju je prenesen veći dio imovine, prava i obveza banke u sanaciji, ali ne i predmetni ugovor, koji je ostao dio imovine preostale institucije, čak i ako su takve mjere osiguranja nužne kako bi se osigurala puna učinkovitost te konačne odluke. U okviru ispitivanja nužnosti određivanja tih mjera osiguranja, nacionalni sud mora uzeti u obzir činjenicu da je potrošač tijekom sudskog postupka platio ili riskira da će platiti iznos veći od onog koji bi stvarno dugovao u slučaju poništenja tog ugovora.

Troškovi

76 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima, u vezi s načelom djelotvornosti i Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ,

2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća,

treba tumačiti na način da im se:

protivi nacionalni propis kojim se nacionalnom sudu nalaže da odbije potrošačev zahtjev za određivanje mjera osiguranja kojim se traži obustava plaćanja mjesečnih obroka koje duguje na temelju ugovora o kreditu čije poništenje traži zbog nepoštenih odredbi koje ugovor navodno sadržava do donošenja konačne odluke o tom zahtjevu samo zbog toga što se nad bankom s kojom je taj ugovor sklopljen provodi postupak sanacije u smislu Direktive 2014/59, u okviru kojeg je upotrijebljen instrument prijelazne institucije osnivanjem druge banke na koju je prenesen veći dio imovine, prava i obveze banke u sanaciji, ali ne i predmetni ugovor, koji je ostao dio imovine preostale institucije, čak i ako su takve mjere osiguranja nužne kako bi se osigurala puna učinkovitost te konačne odluke. U okviru ispitivanja nužnosti određivanja tih mjera osiguranja, nacionalni sud mora uzeti u obzir činjenicu da je potrošač tijekom sudskog postupka platio ili riskira da će platiti iznos veći od onog koji bi stvarno dugovao u slučaju poništenja tog ugovora.

Potpisi